

Voor Jos en Maureen,  
Zondag 24 november, bij de opening van het nieuwe pand van Werk aan de Winkel, Putstraat Sittard.

Vorige week is op een taalcongres in Breda het woord 'participatiesamenleving' gekozen tot woord van het jaar 2013. Niet *Pietitie* of *sletvrees* wat toch ook leuke woorden zijn, kwamen als winnaar uit de bus, maar zoals ik al zei: participatiesamenleving werd nummer 1.

Meestal is er eerst het ding en dan het woord: je zit ergens op en dat blijkt een stoel te heten. Maar in het geval van de participatiesamenleving is het andersom. Terwijl het woord er al is, moeten we de vorm en inhoud nog gaan uitvinden samen.

Tof Thissen, directeur van het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten en eerste Kamerlid van GroenLinks pleit voor een brede, maatschappelijke discussie over de participatiemaatschappij. Hij wil graag nieuw leven blazen in doodgeslagen begrippen als 'solidair' en 'sociaal'. Hij werpt alvast wat vragen op: Wat heb je nodig als je ziek wordt, een handicap hebt, oud bent of werkloos? En wat mag je van mensen zelf verwachten?'

Daar kun je je hersens over breken. Hoe krijg je antwoord op zulke vragen? En waar moet je beginnen? Kom daar maar eens om op een verjaardagsfeestje. Als iedereen zijn pilsje heeft, willen we het nog wel hebben over hoe erg het is voor Jan, dat hij zonder werk zit en hoe vreselijk voor Carla dat ze uitzaaingen heeft, maar op het moment dat de gastheer met een sigaartje tussen de vingers van wal steekt over zijn visie op de begrippen 'sociaal en solidair', vragen we toch al gauw of de muziek wat harder mag. (ik dans ook liever dan ik praat)

Soms krijg je antwoorden op vragen, anders dan door te discussiëren. Je kunt ook gewoon ergens naar gaan kijken of luisteren. Toevallig zag ik twee weken geleden in Maastricht, hier niet ver vandaan, een uitvoering van een toneelstuk van Bertolt Brecht: *De goede mens van Sezuan*. De parabel is geschreven in 1939, maar toch past het thema onze nieuwe tijd als een oude jas.

*Hoe moeilijk is het om goed te doen in een wereld die om overleven vraagt?*

Brechts stuk geeft ontroerend helder antwoord op die vraag. Je kunt alleen duurzaam goed doen als je de goedheid van de mens verbindt met een gezonde zakelijkheid, anders gaat het goede ten gronde.

Begrijp me niet verkeerd: ik wil niet iedereen de schouwburg injagen, hoewel dat van tijd tot tijd zeker aan te raden is. Antwoorden op persoonlijke en maatschappelijke vragen vind je ook dichterbij. Als je geluk hebt loop je toevallig in een kleine stad door een smalle straat omhoog en zie je plotseling aan je linkerhand een pand waarin dingen gebeuren waarvan je denkt: he, volgens mij is dit wat Tof Thissen bedoelt. Volgens mij is, wat ik hier zie een invulling van de begrippen sociaal en solidair. Zeker weten, dit past helemaal binnen de nieuwe tijd, die vraagt om een sterk verbond tussen een gezonde zakelijkheid en hulpvaardige goedheid.

Terwijl de koning, kamerleden, gemeenten en het welzijns- en zorgveld nog zoeken naar antwoorden op de vragen: 'Hoe gaan we dit in godsnaam aanpakken? Hoe gaan we aan de slag met die zogenaamde participatiesamenleving?' zijn Jos en Maureen, de initiatiefnemers van de Werk aan de Winkel, gewoon alvast hard beginnen te werken. Zo hard dat ze nu al toe zijn, aan de tweede fase van hun Social Enterprise. De tweedehands kledinglijn wordt uitgebreid, het label 'Bewerkt-aan-de-winkel' wordt een substantieel deel van de onderneming en daarnaast vindt vandaag de aftrap van het repaircafé plaats. Dat alles is geen kleinigheid, daar is veel voor nodig. En dat hebben zij in huis.

Jos en Maureen bezitten ieder voor zich maar zeker ook in hun samenwerking over de vereiste combinatie van: het hart op de goede plaats en een nuchter stel hersens (ook op de goede plaats). Daardoor is duurzaamheid gewaarborgd. Niet alleen vanwege de aard van de werkzaamheden, waarbij hergebruik van stoffen en materialen voorop staat, maar ook de duurzaamheid van het project an sich. Werk aan de Winkel is duurzaam omdat het niet ten onder gaat aan goedheid zonder grenzen of nog erger: aan een overschot aan slimme zakelijkheid. Een juiste balans is belangrijk. Een juiste balans en het samen durven doen.

Waarmee was ik ook alweer begonnen? O ja, de participatiesamenleving met daarin de sleutelbegrippen: sociaal en solidair. Ik zou daar aan willen toevoegen: zelfvertrouwen en optimisme. Eån kijk wat er gebeurt. Blijde klanten, blijde bezoekers, blijde initiatiefnemers. Werk aan de Winkel is wat mij betreft een van de eerste schitterende sterren aan het firmament van de participatiesamenleving. Laat anderen vooral ook nadenken over hoe de hemel nog kan worden opgefleurd. Zodat er nog meer initiatieven ontstaan die passen binnen het credo: Verbeter de wereld, begin een bedrijf! Voor de bezoeker die wil werken, leren en ontmoeten. Voor de klant die goedkoop en duurzaam wil inkopen. Voor de gemeenten, die gebaat zijn bij dit soort initiatieven voor hun burgers in Sittard en omstreken.

Jos en Maureen, ik wens jullie heel veel geluk en succes op deze nieuwe plek voor Werk aan de Winkel in de Putstraat. Ik hoop van harte dat jullie nog meer dan voorheen kunnen zijn, wat jullie willen zijn en wat jullie volgens mij eigenlijk al jaren zijn: hartstikke goed.

Heel veel succes,